

Công thức xét tính chẵn, lẻ của hàm số

I. Lí thuyết tổng hợp.

- Tập đối xứng: $\forall x \in D$ thì $-x \in D$ thì ta gọi D là tập đối xứng.
- Khái niệm: Cho hàm số $y = f(x)$ có tập xác định D với D là tập đối xứng.
- + Hàm số $y = f(x)$ được gọi là hàm số chẵn nếu với mọi x thuộc D thì $f(x) = f(-x)$
- + Hàm số f được gọi là hàm số lẻ nếu với mọi x thuộc D thì $f(x) = -f(-x)$
- Chú ý: Một hàm số có thể không chẵn cũng không lẻ.
- Đồ thị của hàm số chẵn, lẻ:
 - + Đồ thị của hàm số chẵn nhận trục tung làm trục đối xứng.
 - + Đồ thị của hàm số lẻ nhận gốc toạ độ làm tâm đối xứng.

II. Các công thức.

- Cho hàm số $y = f(x)$ có tập xác định D là tập đối xứng:

$$+ \text{Hàm số chẵn} \Leftrightarrow \begin{cases} \forall x \in D \Rightarrow -x \in D \\ f(x) = f(-x) \end{cases}$$

$$+ \text{Hàm số lẻ} \Leftrightarrow \begin{cases} \forall x \in D \Rightarrow -x \in D \\ f(x) = -f(-x) \end{cases}$$

- Phương pháp xét tính chẵn lẻ của hàm số: Cho hàm số $y = f(x)$:

Bước 1: Tìm tập xác định D của hàm số.

Bước 2: Kiểm tra xem D có phải là tập đối xứng không:

Nếu $\exists x_0 \in D \Rightarrow -x_0 \notin D \Rightarrow D$ không phải tập đối xứng \Rightarrow Hàm số không chẵn cũng không lẻ.

Nếu $\forall x_0 \in D \Rightarrow -x_0 \in D \Rightarrow D$ là tập đối xứng \Rightarrow Chuyển sang bước tiếp theo.

Bước 3: Xác định $f(x_0)$ và $f(-x_0)$ và so sánh:

Nếu $f(x_0) = f(-x_0) \Rightarrow$ Hàm số là chẵn.

Nếu $f(x_0) = -f(-x_0) \Rightarrow$ Hàm số là lẻ.

Nếu $\exists x_0 \in D \Rightarrow f(-x_0) \neq \pm f(x_0) \Rightarrow$ Hàm số không chẵn cũng không lẻ

III. Ví dụ minh họa.

Bài 1: Xét tính chẵn, lẻ của hàm số: $y = f(x) = \sqrt[3]{x} + x^3$.

Lời giải:

Hàm số $y = f(x) = \sqrt[3]{x} + x^3$ xác định trên \mathbb{R}

\Rightarrow Tập xác định $D = \mathbb{R}$

Ta có: $\forall x \in D \Rightarrow -x \in D$

Xét:

$$f(x) = \sqrt[3]{x} + x^3$$

$$f(-x) = \sqrt[3]{(-x)} + (-x)^3 = \sqrt[3]{(-1)x} + (-1)^3 \cdot x^3 = -\sqrt[3]{x} - x^3 = -(\sqrt[3]{x} + x^3)$$

$$\Rightarrow f(-x) = -f(x)$$

\Rightarrow Hàm số $y = f(x) = \sqrt[3]{x} + x^3$ là hàm số lẻ.

Bài 2: Xét tính chẵn, lẻ của hàm số: $y = f(x) = x^4 + \sqrt{x^2 + 4}$

Lời giải:

Ta có: $\forall x \in \mathbb{R} \Rightarrow x^2 + 4 > 0$

\Rightarrow Tập xác định của hàm số $y = f(x) = x^4 + \sqrt{x^2 + 4}$ là $D = \mathbb{R}$

$\Rightarrow \forall x \in D \Rightarrow -x \in D$

Xét:

$$f(x) = x^4 + \sqrt{x^2 + 4}$$

$$f(-x) = (-x)^4 + \sqrt{(-x)^2 + 4} = (-1)^4 \cdot x^4 + \sqrt{(-1)^2 x^2 + 4} = x^4 + \sqrt{x^2 + 4}$$

$$\Rightarrow f(-x) = f(x)$$

\Rightarrow Hàm số $y = f(x) = x^4 + \sqrt{x^2 + 4}$ là hàm số chẵn.

Bài 3: Xét tính chẵn, lẻ của hàm số: $y = f(x) = \sqrt{2-x} + \frac{1}{\sqrt{2-x}}$

Lời giải:

Điều kiện xác định của hàm số: $y = f(x) = \sqrt{2-x} + \frac{1}{\sqrt{2-x}}$ là: $2-x > 0 \Leftrightarrow x < 2$

\Rightarrow Tập xác định $D = (-\infty; 2)$

Với $x_0 = -3 \in D$ nhưng $-x_0 = 3 \notin D$

\Rightarrow Hàm số $y = f(x) = \sqrt{2-x} + \frac{1}{\sqrt{2-x}}$ không chẵn cũng không lẻ.

IV. Bài tập tự luyện.

Bài 1: Xét tính chẵn, lẻ của các hàm số:

a) $f(x) = \sqrt{x-3} + \sqrt{x+3}$

b) $f(x) = \frac{x^2}{4} - \sqrt{x^4 + 2}$

Bài 2: Tìm tham số m để hàm số $f(x) = \frac{x^2(x^2 - 2) + (2m^2 - 2)x}{\sqrt{x^2 + 1} - m}$ là hàm số chẵn.